

In-company training

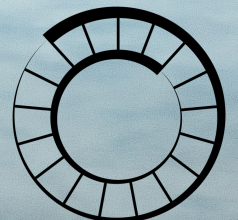
Morele helderheid

Tools voor transitiedialogen

- » Multi-stakeholderdialoog
- » Deep listening
- » Morele besluitvorming
- » Morele gesprekstechnieken
- » Je eigen morele kompas

de milde
organisatie

INNER
DEVELOPMENT
GOALS

“Om een verandering in gang te zetten moeten we om te beginnen weten hoe de dingen nu zijn. Maar we moeten ook de ruimte in onszelf vinden om onze idealen te onderzoeken en tot helderheid te brengen. [Dat] brengt ons in beweging. Dat is de motor van verandering.”

– Angela Stoof, in *Perspectief: Hoop houden en verschil maken in een wereld vol verandering* (2024)

INHOUD

We leven in een wereld vol verandering, sociaal, economisch en ecologisch. Dat vraagt veel van organisaties en, in het verlengde daarvan, van professionals.

Visie en perspectief

Een veelgehoorde verzuchting is: ‘We hebben visie nodig, perspectief!’ Maar hoe doen we dat? Hoe doe je dat voor jezelf, en hoe doen we dat met elkaar, in een multi-stakeholderdialoog? Hoe weten we wat het juiste is om te doen? Hoe brengen we scherpte aan in een gesprek over de richting die we met elkaar zouden moeten opgaan? En hoe vinden we richting in een tussenruimte, waarin we met elkaar op zoek zijn naar hoe het anders en beter kan, maar er tegelijkertijd veel morele verschillen, machtsverschillen, vragen en onzekerheden zijn?

Morele helderheid

In deze training onderzoeken we deze vragen. Centraal staat het concept *morele helderheid*, naar het gelijknamige boek van de Amerikaans-Duitse filosofe Susan Neiman. De basis hiervan is heel eenvoudig: morele helderheid is het vermogen om een scherp onderscheid te maken tussen hoe de dingen nu zijn en hoe ze zouden moeten zijn. Maar wat betekent dit in de praktijk?

We staan kort stil bij de filosofische basis van morele helderheid en gaan daarna aan het werk, met speelse, verdiepende en ontroerende oefeningen. Want om richting te kunnen vinden is het nodig dat we ons geraakt voelen.

Inner Development Goals (IDG)

In de concrete uitwerking van morele helderheid leggen we bovendien verbindingen met actuele wetenschappelijke inzichten rondom de multi-stakeholderdialoog in transitieprocessen, met concepten als deep listening, imaginaries, theory of change, holding space, mediated communication en equity.

Daarnaast is de training gebaseerd op het internationaal veelgebruikte IDG-raamwerk. De IDG's (*Inner Development Goals*) zijn de soft skills die we met elkaar nodig hebben om transities en systeemverandering in gang te zetten en de *Sustainable Development Goals* (SDG) te behalen. Zie ook: innerdevelopmentgoals.org.

DOELSTELLINGEN

In deze training werk je aan de volgende IDG's:

Zijn: de relatie met jezelf

- » Je bent je bewuster van jouw gevoel van verantwoordelijkheid ten opzichte van een groter geheel of een overstijgend ideaal (innerlijk kompas).
- » Je hebt je verder bekwaamd in een houding van openheid en 'willen leren'. Daarmee ben je steviger geworden: het gaat niet om het verdedigen van het eigen gelijk, of het weg willen hebben van onzekerheid, maar om het cultiveren van nieuwsgierigheid en kwetsbaarheid. Daardoor wordt het makkelijker om met anderen samen te werken en te co-creëren.

Denken: cognitieve vaardigheden

- » Je weet beter hoe je actief op zoek kunt gaan naar de morele perspectieven van je gesprekspartners (perspectivische vaardigheden) en hoe je deze kunt analyseren (kritisch denken).
- » Je weet hoe je je morele kompas kunt onderzoeken en aanscherpen, wat een belangrijke vaardigheid is met het oog op het ontwikkelen van een langetermijnperspectief.

Je verbinden: hart hebben voor anderen en de wereld

- » Je weet beter waar je dankbaar voor bent en wat voor jou van waarde is.
- » Je kunt helderheid aanbrengen op de plekken waar het moreel schuurt in de dialoog, voor jezelf en voor anderen. Hiermee creëer je ruimte voor empathie en compassie.

Samenwerken: sociale vaardigheden

- » Je hebt je verder bekwaamd in communicatieve vaardigheden. Je weet beter hoe je een multi-stakeholderdialoog kunt faciliteren, op zo'n manier dat mensen echt de ruimte hebben om zich uit te spreken. Je weet beter wat het betekent om zonder oordeel te luisteren.
- » Je weet hoe je in de dialoog ongelijke machtsverhoudingen, spanningen en onzekerheid op een speelse manier kunt adresseren. Hiermee draag je bij aan een sfeer van vertrouwen en openheid; een belangrijke basis voor co-creatie.

Handelen: verandering mogelijk maken

- » Je bent je bewuster van de afstand die er is tussen hoe de dingen zijn en hoe ze zouden moeten zijn. Daardoor ben je beter in staat om dromen en idealen om te zetten in concrete stappen en morele beslissingen (moed), om bestaande normen en conventies los te laten (creativiteit), en om vol te houden (doorzettingsvermogen).

DOELGROEP

Changemakers, leiders en leden van transitieteams, begeleiders van multi-stakeholderprocessen. Professionals die betrokken zijn bij en met elkaar samenwerken aan transitievraagstukken rondom bijvoorbeeld klimaat, biodiversiteit, water, duurzaamheid, voedsel, landbouw, ruimte, energie, economie, zorg, onderwijs, sociale rechtvaardigheid en democratie. Mensen met een hart voor de dialoog, voor de goede zaak en voor elkaar.

DOCENT

De training wordt verzorgd door transitiepsychologe dr. Angela Stoof.

In mei 2024 verscheen haar boek *Perspectief: Hoop houden en verschil maken in een wereld vol verandering*, dat lovende recensies kreeg.

Eerder werkte Angela 15 jaar in het hoger onderwijs, als onderzoeker en docent.

Angela: “Mijn missie is om mensen, in uiteenlopende rollen en posities, toe te rusten voor de grote vraagstukken van onze tijd. We moeten durven spelen, onderzoeken, verbeelden. We moeten onszelf weer leren toe-eigenen te midden van oude systemen, chaos en onzekerheid. En we moeten leren hoe we de ruimte voor een ander werkelijk kunnen openhouden.”

INTERESSE IN DEZE IN-COMPANY TRAINING?

Wil je de training *Morele helderheid* volgen, samen met je collega's of transitieteam? Of wil je in een persoonlijk gesprek onderzoeken of deze training geschikt is voor jouw team en transitie-opgaven? Neem contact op om de mogelijkheden te verkennen:

Email: angela@demildeorganisatie.nl.

Telefoon: 06 23 33 04 74

AANVULLENDE TRAININGEN

De training maakt deel uit van een breder programma, getiteld: *Tools voor transitiedialogen*. Dit programma omvat drie (los van elkaar te volgen) trainingen, die allemaal zijn gericht op het ontwikkelen van IDG-skills in relatie tot transitiedialogen. De drie trainingen zijn:

- ✓ Morele helderheid
- ✓ Paradigmatische communicatie
- ✓ Taal en liminaliteit.

Ga je mee op reis? Welkom!

Our lives are not our own.
From womb to tomb,
we are bound to others,
past and present,
and by each crime and every
kindness,
we birth our future.

- Sonmi 451, in *Cloud Atlas*

Credits

- Foto cover / achterflap: Ivars Krutainis, unsplash.com
- Foto's Angela Stoof: Bart van Dieken

© 2024, De Milde Organisatie
Stadsdam 1
6851 AH, Huissen
Kvk: 81708106
info@demildeorganisatie.nl
www.demildeorganisatie.nl

